

סנהדרין לד

דיני ממונות הכל מלמדים זכות ואין הכל מלמדים חובה.
קושי: הכל, ואפילו עדים? נימא מתניתין רבי יוסי ברבי יהודה היא, ולא רבנן? דתניא: **אזא אנה**
אזא אנה – בין לזכות בין לחובה. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: עונה לזכות, ואין עונה לחובה.
 תירוץ: אמר רב פפא: באחד מן התלמידים, ודברי הכל.

רבי יוסי ברבי יהודה	חכמים	
עונה לזכות, ואין עונה לחובה	בין לזכות בין לחובה	אזא אנה אזא אנה אנה אנה
דאמר קרא: אזא אנה אזא אנה אנה - למות הוא דאינו עונה, אבל לזכות עונה לא לחובה	אמר ריש לקיש: משום דמיחזי כנוגע בעדותו.	הטעם
	מוקמי ליה באחד מן התלמידים. כדתניא: אמר אחד מן העדים "יש לי ללמד עליו זכות", מניין שאינן שומעין לו? תלמוד לומר: אזא אנה אזא אנה. מניין לאחד מן התלמידים שאמר "יש לי ללמד עליו חובה", מניין שאינן שומעין לו? תלמוד לומר: אזא אנה אנה אנה.	אנה

דיני נפשות: המלמד זכות אינו מלמד חובה.
דברי רב: אמר רב: לא שנו אלא בשעת משא ומתן, אבל בשעת גמר דין – מלמד זכות חוזר ומלמד חובה.
קושי 1: מיתבי: למחרת משכימין ובאין. המזכה אומר: "אני המזכה, ומזכה אני במקומי".
 המחייב אומר: "אני המחייב, ומחייב אני במקומי". המלמד חובה מלמד זכות, אבל המלמד זכות
 אינו יכול לחזור וללמד חובה. והא למחרת גמר דין הוא.
תירוץ: וליטעמך, למחרת משא ומתן מי ליכא? כי קתני בשעת משא ומתן.

קושי 2: תא שמע: **דנין אלו כנגד אלו, עד שיראה אחד מן המחייבין דברי המזכין.** ואם איתה,
 ליתני נמי איפכא!
תירוץ: תנא אזכות קא מהדר, אחובה לא קא מהדר.

קושי 3: תא שמע, **דאמר רבי יוסי בר חנינא: אחד מן התלמידים שזיכה ומת – רואין אותו כאילו**
חי ועומד במקומו. ואמאי? נימא: אילו הוה קיים, [הוה] הדר ביה!
תירוץ: השתא מיהא לא הדר ביה.
קושי על התירוץ: והא שלחו מתם: לדברי רבי יוסי בר חנינא, מוצא מכלל רבינו!
תירוץ: "אין מוצא" איתמר.

קושי 4: תא שמע: **שני סופרי הדיינין עומדין לפניהן, אחד מן הימין ואחד מן השמאל, וכותבין**
דברי המזכין ודברי המחייבין.

- בשלמא דברי המחייבין, למחר חזו טעמא אחרינא ובעו למעבד הלנת דין.
 - אלא דברי המזכין, מאי טעמא? לאו משום דאי חזו טעמא אחרינא לחובה, לא משגיחין בהו?
- תירוץ:** לא, כדי שלא יאמרו שנים טעם אחד משני מקראות. כדבעא מיניה רבי אסי מרבי
 יוחנן: אמרו שנים טעם אחד משני מקראות, מהו? אמר ליה: אין מונין להן אלא אחד.

הדין שלא יאמרו טעם אחד משני מקראות
 המקור לדין: מנהגי מילי?

- אמר אביי: דאמר קרא **אחת דבר אלהים שתי לו אצתי כי אזא אלהים.** מקרא אחד יוצא לכמה טעמים, ואין טעם אחד יוצא מכמה מקראות.
- דבי רבי ישמעאל תנא: **וכפטיש יפסו פסא** – מה פטיש זה מתחלק לכמה ניצוצות, אף מקרא אחד יוצא לכמה טעמים.

חיפוש דוגמה לטעם אחד משני מקראות: היכי דמי טעם אחד משני מקראות?

ניסיון 1: אמר רב זביד, כדתנן: **מזבח מקדש את הראוי לו.** רבי יהושע אומר: **כל הראוי לאשים, אם עלה – לא ירד, שנאמר: הלאה אז מוקדה.** מה עולה שהיא ראויה לאשים, אם עלתה – לא תרד, אף כל שהוא ראוי לאשים, אם עלה – לא ירד. רבן גמליאל אומר: **כל הראוי למזבח, אם עלה – לא ירד, שנאמר: היא הלאה אז מוקדה אז הנאמת.** מה עולה שהיא ראויה לגבי מזבח – אם עלתה לא תרד, אף כל שהוא ראוי למזבח – אם עלה לא ירד.
 ותרוייהו מאי קמרבו? פסולין. מר מייתי לה מ**מוקדה**, ומר מייתי לה מ**נאמת**.

דחייה: והא התם מיפלא פליגי, דקתני סיפא: **אין בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים, שרבן גמליאל אומר: לא ירדו, ורבי יהושע אומר: ירדו.**

ניסיון 2: אלא אמר רב פפא: כדתניא, **רבי יוסי הגלילי אומר: מתוך שנאמר כף הנושא באמצע יקדש – שומע אני, בין ראוי בין שאינו ראוי? תלמוד לומר: כבשים – מה כבשים ראויין, אף כל ראוי. רבי עקיבא אומר: אולף – מה עולה ראוייה, אף כל ראוי.**
ותרוייהו מאי קא ממעטו? פסולי. מר מייתי לה מכבשים, ומר מייתי לה מאלף.
דחייה: והאמר רב אדא בר אהבה: עולת העוף פסולה איכא בינייהו?
• מאן דמייתי לה מכבשים – כבשים אין, אבל עולת העוף לא.
• ומאן דמייתי לה מאלף – אפילו עולת העוף נמי.

ניסיון 3: אלא אמר רב אשי: כדתניא, **דט ישנא פאי הוא דט ספק – לרבות את הזורק, דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר: אט ספק – לרבות את הזורק.**
ותרוייהו מאי קא מרבו? זריקה.

- מר מייתי לה מדט ישנא,
 - ומר מייתי לה מאט ספק.
 - דחייה:** והאמר רבי אבהו: שחט זורק איכא בינייהו.
 - לדברי רבי ישמעאל, אינו חייב אלא אחת;
 - לדברי רבי עקיבא, חייב שתיים.
- דחיית הדחייה:** הא איתמר עלה, אמר אביי: אף לדברי רבי עקיבא נמי אינו חייב אלא אחת, דאמר קרא **ט תצא צלותי וט תצא** - ערבינהו רחמנא לכולהו עשיות.

דיני ממונות דנין ביום וגומרים בלילה.
המקור לדין: מנהני מילי? אמר רבי חייה בר פפא: דאמר קרא **ושפט את הצט בכף צת.**

קושי: אי הכי, תחלת דין נמי?

תירוץ: כדרבא, דרבא רמי: כתיב

ושפט את הצט בכף צת	והיה ביום הנחילו את בניו
יום לתחלת דין	לילה לגמר דין

הבאת דעה החולקת על המשנה: מתניתין דלא כרבי מאיר, דתניא:

היה רבי מאיר אומר, מה תלמוד לומר צט פיהט יהיה כף ריה וכף נאט? וכי מה ענין ריבים אצל נגעים? אלא מקיש ריבים לנגעים:

נגעים	ריבים
מה נגעים ביום, דכתיב "וביום הראות בו",	אף ריבים ביום
ומה נגעים שלא בסומין, דכתיב "לכל מראה עיני הכהן",	אף ריבים שלא בסומין
אף נגעים שלא בקרובים	מה ריבים שלא בקרובים

אי מה ריבים בשלשה – אף נגעים בשלשה? ודין הוא: ממונו בשלשה, גופו לא כל שכן? תלמוד לומר: והוא אף אהן הכהן אט אכף אכף אכף אכף אכף. הא למדת שאפילו כהן אחד רואה את הנגעים.

מעשה שהיה: ההוא סמיא דהוה בשבבותיה דרבי יוחנן, דהוה דאין דינא, ולא אמר ליה רבי יוחנן ולא מידי.

קושי: היכי עביד הכי? והא אמר רבי יוחנן: הלכה כסתם משנה, ותנן: **כל הכשר לדון כשר**

להעיד, ויש שכשר להעיד ואין כשר לדון. ואמר רבי יוחנן: לאתויי סומא באחת מעיניו.

תירוץ: רבי יוחנן סתמא אחריתא אשכח: **דיני ממונות דנין ביום, וגומרין בלילה.**

קושי: מאי אולמיה דהאי סתמא מהאי סתמא?

תירוץ 1: סתמא דרבים עדיף,

תירוץ 2: משום דקתני לה גבי הלכתא דדינא.

רבי מאיר	חכמים	
לאיתויי יום המעונן. דתנן: אין רואין את הנגעים שחריט, ובין הערבים, ולא בתוך הבית, ולא ביום המעונן, מפני שכהה נראית עזה. ולא בצהריים, מפני שעזה נראית כהה.	יום לתחלת דין	ושפט את הצט בכף צת
ביום אתה מפיל נחלות, ואי אתה מפיל נחלות בלילה	גומרים בלילה	והיה ביום הנחילו את בניו

